

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. I. Quare derelictus sit Christus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

voluntati non adeo placitum scirem, id profecto non facerem. Dicitur auro exarandum.

In nuperis illis Germaniæ bellicis turbis maximus Principum tam generose dixit quam sancte: Dominus meus mihi & domui meæ plurima bona contulit: si ea iterum vult eripere, me ac meos punire, habet nos paratissimos ad excipiendam optimi Patris castigationem.

Cum quadraginta Sebasteni Martyres rigente gelu prius in lacu frigidissimo collocati, dein fractis tibus in rogum essent præcipitati, & Melithon natu minimus negligenter, ecce adest mater Spartana, & spirantem adhuc filium ad mortem subeundam animans, Mi fili, ait, sustine paulisper, ecce Christus ad januam stat, & expectat te. Mox eo in humeros sublato ad ceterorum cumulum magnis passibus contendit. Sed extinctum in viâ filium, Mater generosissima suis ipsa manibus in martyrum rogum iniecit. Divina Mater filium ad crucem profecuta, Patri eum obtulit, & velut in ignem iniecit mirâ suâ voluntatis ad divinam conformationem. Hæc ipsa nostrum omnium mater è celo nos inclamat: Filii sustinete paullulum: ecce Christus ad januam stat, luctantes adjuvat, vincentes coronaturus expectat.

Quidquid igitur in nos doloris aut mœroris immiserit Deus, & fortiter perferamus & constanter. Christo magis decorum est crucem pati quam mereri.

CAPVT IV.

Quarta Christi morientis cygnea modulatio: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me!

Cum tres è Jobi cognatis, Eliphaz, Baldad, & Sophar, intellexissent sui consanguinei acerbos casus, officii causâ ad eum unâ properarunt. Conduxerant enim, ut pariter venientes viderent eum. Cùmque eleuassent prociis oculos suos, non cognouerunt eum, & exclamantes plorauerunt, scissisq; vestibus sparserunt pulverem super caput suum in calum. Et sederunt cum eo in terrâ septem diebus & septem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum: viderunt enim dolorem esse vehementem.

Patientissimus Job noster Dominus IESVS in Calvarie sterquilinio sedit percussus ulcere pessimo, & non erat in eo sanitas. Si amici sumus, attollamus oculos, an nostrum hunc propinquum adhuc noverimus, scindamus non vestimenta sed corda nostra, spargamus caput cinere, sedeamus cum eo in terrâ, & videbimus dolorem esse vehementem, qualis non fuit in hominum ullo. Inter cruciatu Christi nihil luëtiosius aut horrenius quam ea vox, quâ Dei Filius se à Deo, ab ipso Patre desertum proclamavit. Ergo hæc ipsa Christi verba, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me! hoc capite explicanda.

§. I. Quare derelictus sit Christus.

Cum Chrysofomo dixerim: Exhorrescat cælum, & contremisat terrâ ad illas tam lugubres innocentissimi hominis voces. Et quomodo sese continere poterunt Angeli, qui Heliodorum prædonem templi gazophylacio imminente flagris probè multatum eiecerunt è templo? Et vivum illud sanctissimumque templum in cruce tam truculenter vastari, excindi, solo adæquari sinunt. Videt hoc Pater, & silet; nullus Angelorum se movet, succurrit nemo. Hinc Christi voces: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Ah quare jam demum incipit queri? Tanta jam passus, nec minimum edidit querimoniam. Angores in oliveto sanguinem illi exprimunt, non queritur. Flagellis cæditur, ve-

Tom. II.

preto incingitur, per publicas vias ad crucem trahitur, suismet vestibus exiuit, in crucem suffigitur, nec verbulo injurias & dolores queritur. Unde igitur isti tam mœsti ac feriquiritas? Ordine succincto causas aperiemus.

I. Causa: Jeshæi carminis oraculum erat complendum. Rex David, Christi archetypum, clamabat olim: Deus, Deus meus, respice in me, quare me dereliquisti. Hunc totum Psalmum existimant præci Patres à Christo in cruce silentio pronuntiatum.

II. Innocentiæ testandæ hoc dictum. Latrones de seipulis interrogare non poterant, Cur in crucem sublatus, cur deserti sumus? Vos quidem iuste, & factis digna recipitis: hic autem quid mali gessit? Hebræus Paltes canit: Non vidi iustum derelictum. Cur ergo derelinquatur iustissimus?

III. In membris suis derelictus Christus dixerit: Mi Pater, cur populum, è quo Mater & ego nati, repudias? Prævidit etiam Servator sua membra, Christianos miris modis vexandos, deserendos, excarnificandos, perimendos. Hos dolores jam senserat capere.

IV. Horrorem mortis, quem natura in horrore monstravit, hunc etiam in clivo Golgothæo non dissimulavit. Num calix amarissimus usque ad fauces ebibendus: Deus meus, Deus meus in eo jam sum: fiat voluntas tua.

V. Verum se hominem, & cruce hærentem inter dolores summos ostendit. Alioquin afflictorum aliquis aut ægrorum forsitan objecerit: Christus ea facile ferre potuit; non sensit. Imò verò sensit quam maximè. Hinc voces illæ lamentabiles. Hæc potissima tam acerbi planetis causa. Hæc enim Christus non ut actor comicus in theatro, sed ut homo derelictus jam jam moriturus ferè pronuntjavit.

VI. Ita cruciatu suos esse maximos testatus est, quales ab orbe nemò passus, nemo passurus. Nemo enim plures simul pertulit, nemo majores, nec ullus tenior fuit aut sensilior corporis constitutio. Quod clarissimè Thomas Aquinas asserens his ipsis verbis, Dolores inquit, quos Christus passus est, omnes exceperunt dolores, quos homines pati possunt in hac vitâ. Non modò propter passionis acerbitatem & generalitatem, verum etiam propter Christi patientis constitutionem, & voluntariam dolorum assumptionem, quæ secundum quantitatem sui proportionata fuit. Multa tulit Jobus, sed plura Christus, verè vir dolorum. Multa tulit paralyticus, qui annis triginta octo decubuit; multa Lazarus est perpeffus: sed plura & graviora Christus. Ille ulceribus plenus, hic merum ulcus, vulnus merissimum: vir dolorum omne genus doloris & mœroris toleravit Christus, exceptis solis inferorum tormentis. Hoc testantur inhaerentes vertici spinæ, hoc vultus livor & tumor, hoc exhausta genæ, hoc humeri à columnâ & cruce sauci, hoc manus pedesque clavis fixi, hoc omne corpus flagellis laceratum, hoc omnia membra, ut in testudine fides, distenta; nihil non læsum & ulcerotum, vir dolorum.

VII. Animus omni solatio destitutus. Aegrimonia & mentis dolor omnem corporis dolorem superat. Acerba pati, simulque solatiis omnibus orbari, pondus intolerabile. Aeger animi & in angustias adductus credit se pondus orbe ipso gravius portare. Videri poterat Christus patientissimus divinis solatiis inundatus, pleraque sine acerbo sensu perpeti. Aliter erat. Ut igitur luculenter ostenderet se solatiis prorsus omnibus subductis passum, in horro sanguine sudavit, in ligno se derelictum exclamavit. Nihil erat in acerbissimis tormentis levamenti, nihil nec solatioli quidem, nihil fomenti. Omnia inpedisolia. Nulpiam nec capiti, nec manibus aut pedibus, nec tergori nec cordi quies. Effigiem hujus est cernere in Job vociferante: Pharetram suam aperuit, & affluxit me. In memetipso marcescit anima mea, & possident me dies.

Causæ cui Christus se derelictum queritur: 1. Jeshæi carminis oraculum erat complendum. Ps. 21. v. 2. 2. Innocentiæ testandæ hoc dictum. Ps. 36. v. 35. 3. In membris suis derelictus Christus dixerit.

4. Horrorem mortis in clivo Golgothæo non dissimulavit. 5. Verum se hominem & cruce hærentem inter dolores ostendit.

6. Ita cruciatu suos esse maximos testatus est.

7. Animus omni solatio destitutus.

Maria obisse Patri... Inter cruciatu Christi nihil luëtiosius aut horrenius quam ea vox, quâ Dei Filius se à Deo, ab ipso Patre desertum proclamavit. Mat. 27. v. 46.

Vertical text on the right edge of the page, likely bleed-through or marginal notes.

me dies afflictionis. Comparatus sum luto, & assimilatus sum favilla & cineri. *Quomo ad te, & non exaudis me? Ite, & non respicias me. Mutatus es mihi in crudelem. Sagitte tue acute. Sagitte tue infixae sunt mihi. Dominicum pectus post mortem Longinus ferro resecat, hoc ipsum Christum in cruce vivum tam lugubri dicto aperuit, tamquam si diceret: Aspice, quantum hoc pectore lateat doloris & agnitionis.*

VIII. Prævidit etiam Servator paucitatem eorum, qui, ut beatus Petrus loquitur, *communicantes Christi passionibus vellent vestigia hæc sequi.* * Et unicum tunc in orbe hominem habuit Matrem, in qua perfecta fides: unicum tunc lucratus est latronem.

IX. Plura pati paratus erat. Eo enim hæc verba spectare argumat Bedæ; perinde ac si dixisset Christus: *Ut quid tam Pater, quam vires & vita me derelinquunt? graviora tormenta & diuturniora perpetui non recusos. Nimirum videbantur ei dolores non satis multi præ amoris magnitudine.*

X. Tam acerbe perpeffionis & desertionis tam mirandæ causam à nobis indagarî voluit. Nulla in Christo ignorantia; Deus erat. Nulla impatientia; sanctus & iustus erat. Diabolus ipse per Pilati conjugem fatetur: *Nihil tibi & iusto illi. Deinde illa ipsa verba, Deus meus, Deus meus, & Pater in manus tuas commendo spiritum meum, summæ patientiæ hominem ostendebant. Cur ergo filius à Patre ad eum desertus? Vestigemus abditam causam. Hebraeus Plaltes ubi quæsisset. Quare me dereliquisti? mox ipse mysterium pandens, & causam subiciens, Longè, inquit, à salute meâ verba delictorum meorum. Immenfâ moles alienorum criminum ita Dei Filium affecit, ut nec ipse Pater parcere voluerit Filio. Quemadmodum Joseph Aegyptius Prorex puniturus furtum, Apud quemcumque, ait, fuerit inventum, ipse sit servus meus: ita proflus in Dei Filio inventa sunt delicta nostra. Nam posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Hinc illa desertio, hinc terrificus sagittarum nimbus in unum Christum defluens, hinc clamor ille fluctuosus: Eli, Eli, lamma sabachthani. Humanæ gentis scelera horum omnium causâ.*

§. II. Quomodo derelictus sit Christus.

Liceat hîc quærere, Qui tandem potuit à Patre Filius ita deserit? Inspiciamus ante tempus facti, quàm dicta resolvamus. Circa horam nostram duodecimam, Judæorum sextam, Christus cruce affixus est, & tria prima protulit effata. His dictis ortæ sunt tenebræ durantes trihorio, quo Christus silens orabat, omniumque animos terror occupabat. Horâ pomeridianâ nostrate tertiâ, Judæorum nonâ, sol iterum visus, Christus denovo loqui orsus, lugubres illas voces ad Patrem edidit: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Et qui fieri potuit, ut à Patre Filius ita desereretur? Nam Christus non tantum viator (ut in scholis loquuntur Theologi) sed & comprehensor fuit, atque secundum totam animam Deum vidit, & divinitas numquam à corpore, numquam ab animâ, nec in morte quidem separata est. Unde igitur tanta desertio? Nam qui Deum videt, etsi mediis flammarum ardeat, illi tamen bene, illi erit optime, omnem doloris sensum exuperabit gaudium. Ad rogatum respondemus verbo. Iustitia divina illo juris rigore hîc egit, ut ea miraculum patrare potius, quàm patratum scelus impudè dimittere voluerit. In extremâ Christus desertione pati debuit & quamvis anima Deum viderit, hoc videre tamen, nec animi nec corporis cruciatus quidquam mitigavit, miraculo singulari: quod magnus avi nostri Theologus exponit. Sed urget quæstio: Quis igitur deserendi modus fuit?

Potentia divina quatuor ferè modis aut juvat aut deserit in adversis. 1. Liberat ab afflictione, ab hoste. Ita Davidem à Saule & Absalone, Jonam è ceto, Susanam à morte liberavit. 2. Mitigat minuitque afflictio-

Ibid. c. 27. v. 46. S. Thom. p. 3. q. 46. art. 8. concl. & qu. 50. a. 2. & 3. Et cû eo omnes Theologi. Qui fieri potuit ut Christus à Patre desereretur. Ita Gabriel Vasquez. 10. 1. in partem 3. S. Thom. mibi pag. 764.

Quatuor modis potentia divina aut juvat aut deserit in adversis.

nem. Sic Josepho Christi nutritio dictum ab Angelo, licere quidem Herodis sicam evadere, sed fugiendum esse in Aegyptum. Durum fuit & hoc, ad idololatras proficisci, sed tamen suavius quàm infantem perdere. 3. Solatur & roborat in arumnis. Ita tres juvenes Hebraei in fornacem Babylonicam missi, sed præsentem sibi habuerunt Angelum, flammis in rorem mutatis. Elias Jazabelæ fugit, sed Angelus commeatu & solatis fugientem erexit. Ezechiel exul & captivus in Chaldaeam ductus, sed visis cælestibus est recreatus. 4. Subinde Deus nil horum homini præstat, sed solim à noxis immunem servat. Ita Jobum septennio inter morbos gravissimos, egestatem summam, & extrema omnia desertum à peccatis tantum defendit.

Ita Filium cælestis Pater deseruit. 1. E cruce non liberavit, à morte immunem non fecit. 2. Dolores non minuit, sed auxit ad supremum usque halitum. 3. Solatis non permittit, consolatores Angelos non misit, nil erat quod dolores vel minimum leniret. *Qui simul contristatur non fuit, & qui consolaretur, non invenit. Mater auxiliari nequit, Apostoli fugerunt, abfuerunt Angeli, ipse Pater sese abscondit, Judas prodidit, Petrus negavit, Reges illuserunt, Judices condemnarunt, servi pugnis & flagris ceciderunt, crucifixerunt gentes. A notis ignotis, suis alienis, summis imis desertissimus, coram orbe pendere vulgi ludibrium. Propinquare calicem auferre non vult Pater, nec illius amatorem dulcedine ullâ temperare. Exhaustendus est usque ad fundum, fæx illius exinanientiâ, usque ad fundamentum in eo. Atque hinc flebilis ille clamor: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?*

Scipsum imò (quod mirius) deseruit Christus. Theologia pronuntiatum est: Opera Trinitatis ad extra sunt indivisa. Quem igitur divinus Pater, hunc etiam eundem crucifixum hominem deseruit Filius. Quemadmodum verò Christus omni vitâ beatitudinem animi distinuit, ne in corpus redunderet, ita mortis tempore inferre & sensilis pars animi solatis omnibus destituta fuit. Hinc lamentabilis illa vociferatio. *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Sed rem oculis subjicimus.

§. III. Exemplum id monstratur.

Olympus mons supremo capite suo excedit nubes, summâ gaudet serenitate, lætissimam præ se fert faciem, nullis tempestatibus turbatur; monte medio & imo pluit, ningit, grandinat, tonat, fulminat. Ita in Christo suprema pars fruebatur Deo, sed ea inferiorem non adjuvabat. Ita Apocalypseo Angelus pedem unum in continente, in falso mari alterum collocavit. In cenâ quidem Christus dixerat, *Ecce venit hora ut dispergamini unusquisque in propria, & me solum relinquantis: & non sum solus, quia Pater mecum est.* Erat certè, sed quarto, quem assignavimus, modo, humanam naturam servans, ne vel minimum contraheret impatientiæ. Cetera omnia desertissimus fuit Servator.

Verè Iustitia divina hîc jure usâ est rigidissimo, nec ab orbe condito tale statuit severitatis exemplum. Isaac in victimam jugulandus, si Christo conferatur, fabulam egit, ludicrum edens spectaculum. Ponebatur quidem ara, struebantur ligna, aderat ignis, vinciebatur Isaac, imponebatur aræ, stringebatur gladius, declinabatur in cervicem ictus. Et en vox aures ferit: Contine manum, reconde gladium. Ita tantus ad sacrificium apparatus poterat videri ludus & jocus. Sed hæc in monte Moriâ. Nil horum in monte Golgothâ. Seria omnia & decretoria. Crux ara fuit; lignorum strues, maledicta, ignis, tormenta; Isaac innocens ligatus, aræ impositus, & demum immolatus est; Pater gladium strinxit, percussit, interemit. Et fatetur: *Propter scelus populi mei percussisti eum.*

Rectè Damascenus dixit: *Omnem iram Pater in filium effudit.*